

55-60 pct. af samtlige udgifter på § 27, medens knap 10 pct. er nye bygge- og anlægsarbejder (resten materielanskaffelser m. v.).

En tilsvarende opgørelse kan vanskeligt foretages for de tilskuds- og lånefinansierede arbejder på § 28 og § 30, idet der her er tale om helt eller delvis uspecificerede bevillingsrammer. (Også af den grund er en detaljeret opgørelse af arbejdskraftbehovet ikke mulig). Disse arbejder — fortrinsvis med kommunerne eller selvejende institutioner som bygherrer — fordeler sig på et stort antal ret små arbejder spredt over hele landet.

Erfaringerne har vist, at på disse områder har statens udbetalinger systematisk været mindre end de givne bevillinger, men forklaringen er her navnlig den, at udbetalingerne i mange tilfælde først finder sted, når arbejderne er helt afsluttet, således at statens udbetalinger er bagud i forhold til de faktiske investeringsudgifter.

4. Herefter skal gøres nogle bemærkninger om de *samlede forventede investeringsudgifter i 1966*:

De seneste oplysninger, der foreligger, viser, at det påbegyndte *boligbyggeri* siden juli har ligget en del lavere end i det foregående år og navnlig væsentligt lavere end de forventede færdiggørelser, således at mængden af igangværende boligbyggeri nu bevæger sig nedad.

Hvor store de samlede påbegyndelser af boliger bliver i 1966, beror ikke mindst på, hvilke ændringer der sker i kreditrationeringen. Selv med en gradvis lempelse af denne pr. 1. januar og eventuelt igen pr. 1. april må man antage, at igangsættelserne i 1. halvår bliver væsentligt lavere end i 1965, således at der næppe fra boligbyggeriet vil udgå et tilsvarende efterspørgselspres på arbejdsmarkedet.

For så vidt angår de frie *erhvervsinvesteringer* i bygninger og anlæg, synes der at være tendens til aftagende stigningstakt.

Tendensen i erhvervenes anskaffelser af maskiner og andet materiel peger i samme retning.

Det regulerede erhvervsbyggeri er endnu underkastet stærk begrænsning i forhold til de investeringsønsker, der foreligger. På områder, hvor tendenser til øget ledighed nu viser sig, vil der formentlig blive vist noget større imødekommenhed end hidtil ved udstedelsen af igangsættelsestilladelser, men de samlede kvotaer for reguleret erhvervsbyggeri — hoteller, lagerbygninger, kontorhuse o. s. v. — forventes ikke væsentligt udvidet i forhold til indeværende år, medmindre der i løbet af 1966 skulle vise sig sådanne tendenser til aftagende beskæftigelse i bygge- og anlægsgangene, at det måtte blive ønskeligt hurtigt at sætte flere arbejder i gang.

Stigningstakten i de *kommunale bygge- og anlægsarbejder* synes også stærkt dæmpet som følge af finansieringsvanskelighederne.

Helhedsindtrykket er således det, at 1966 bliver et år med aftagende efterspørgselspres inden for bygge- og anlægsgangene og muligvis en tendens til noget lavere beskæftigelse, i hvert fald hvis der ikke træffes forholdsregler i modsat retning. En gradvis lempelse af kreditrationeringen må forekomme den mest nærliggende mulighed.

På denne baggrund forekommer det hverken betænkeligt eller urealistisk at foreslå omfanget af de samlede statslige bygge- og anlægsarbejder forøget noget i forhold til indeværende års niveau. Det må ved bedømmelsen af finanslovforslagets tal tages i betragtning, at en del af stigningen i anlægsudgifterne fra 1965-66 til 1966-67 beror på højere omkostninger; det er imidlertid ikke muligt med nøjagtighed at sige, hvor stor en del af den stedfundne omkostningsstigning fra tidspunkterne fra udarbejdelsen af de overslag, der ligger til grund for finanslovforslaget for 1965-66, til tilsvarende tidspunkter, for så vidt angår forslaget for 1966-67, der faktisk er indregnet i de konkrete bevillingsforslag.